

Politikai napilap.
Megjelenik (vasárnap és
ünneppnap kivételével)
mindennap délután
4 órakor.
Szerkesztőség és kiadó
hivatal:
Via Ciotta 28.
Telefon sz.: 778
Szám 4 fillér,
Vidéken 6 fillér.

FIUMEI HIRLAP

Előfizetési ár:
Helyben házhoz hordva
Egy hónapra . . . 1 k. 20 fill.
Negyedévre . . . 3 k. 60 fill.
Vidéken, postai szétküldéssel:
Egy hónapra . . . 1 k. 90 fill.
Negyedévre . . . 5 k. 40 fill.
Hirdetési díj: Egy 4 hasábos nonpareille sor 10 fillér. Hivatalos hirdetések egy sor 20 fillér.

Magyarüldözés a városházán.

A magyarüldözés szörnye minden alkalommal felüti fejét, mikor a városi ügyek fölötti biráskodás a polgárság kötélességévé lesz. Ilyen alkalom most a községi választás, mely alkalommal a garázdálkodó autonompárt fölött mond a város polgársága ítéletet. A választói lista körül véghez ment műveletek azonban előre sejtetik, hogy az autonompárt nem igen nagy bátorsággal néz az ítélet elé, mert annak összeállításánál mindent elkövetett, hogy a „megbizhatatlan” választók *kimaradjanak*. Tömeges felszólalások érkeztek, a városi delegációhoz a törvénytörő tettek ellen.

A város polgármesterével élen az összeiró küldöttség a választói névjegyzék összeállításakor a statutum tendenciozus félremagyarázással kihagyott minden oly választót a sorból, kik *nem fiumei illetőségűek*. Az illetőség kérdése pedig a városi választásnál *felesleges*. *Akinek képviselő-választójoga van, annak községi választói jogát már eo ipso ez a jog is biztosítja.*

Számtalan közigazgatási bírósági *döntvény* van, mely ez állításunkat erősíti és kétségtelessé teszi. A podesta és az összeiró küldöttség felháborítóan ignorálja ezeket a döntvényeket, mert szemük előtt a *lét kérdése* lebeg, melyet a tiszta meggyőződés kegyetlenül megingatna. Kénytelenek a békefuvalmak enyhe levegőjében a törvénytörés fegyveréhez nyulni s érdekeiket az igazsággal homlok-egyenest *büntetendő cselekménnyel határok eljárással megvédeni*.

Mert, hogy a törvények figyelembe nem vétele mellett olyan dolgokat is követték el a választói névjegyzék megszerkesztésénél, mik a *btkv. szakaszaiba* ütköznek, azt legközelebb fogjuk nyilvánosságra hozni. Akkor aztán végképpen leesik a polgárság szeméről a hályog, mit a régi esztendők vétkes gondatlansága alatt szereztek, átkául minden fiumei magyar ügynek.

Ezeknek kapcsán ismételt

elárulja magát a város mostani vezetősége, hogy Fiume kormányzatában a magyaroknak teljesen alárendelt szerepet akarnak teremteni. Minden hasonló alkalommal a magyarokat tömegesen üldözik el a fórumról, nehogy jogaikat a szabadvélemény hatása alatt nemzeti szempontokból érvényesítsék olyképp, hogy a magisztrátus vezetését minden tekintetben önzetlen hazafiakra bizzák. A podesta élén az összeiró küldöttség pedig ez ellen folytat szélmalomharcot, mely a polgárság visszatetszésén kívül a teljes kudarcukat fogja létrehozni.

A Rákóczi törvény. Nagy érdeklődéssel várják politikai körökben a Rákóczi-törvény betérjesztését. Még a szöveg sincs véglegesen megállapítva. A ma elterjedt hírek szerint a diffamáló törvények nyílt és egyenes eltörlése által óhajtja a kormány az ország kegyeletét leghelyesebb formában leróni. A hírek mindenfelé nagy örömet okoztak. A kormány a félhivatalos Bud. Tud. által külön is kijelenti, hogy a Rákóczi-törvény szövege még nincs végleg megállapítva.

A képviselőház holnap 12-én, pénteken délelőtt 10 órakor ülést, tart melynek napirendje a következő: Elnöki előterjesztések és irományok bemutatása, háznagy választása; az 1907. évi költségvetés betérjesztése; Polónyi Géza igazságügyminiszter válasza Achim András volt képviselő interpellációjára. Ugyanezen ülésen Kossuth Ferenc kereskedelmi miniszter öt törvényjavaslatot terjeszt a Ház elé.

La scuola professionale per artigianelli.

E' sorto a Fiume un nuovo istituto, un istituto che era assiduamente reclamato, che tutti indicavano come un'assoluta necessità.

Le vie della città, specie i luoghi eccentrici, meno frequentati, meno esposti alla sorveglianza delle guardie di p. s. pullulano di fanciulli abbandonati, avviati al vizio, abitudinari all'ozio. Quivi si stringono amicizie, si formano leghe di ladruncoli; la città è spesso inorridita testimone di processi contro fanciulli tra i 10 e 15 anni, ormai giunti a spaventevole grado di perversimento. La stampa coglie occasione, ogni volta che lo sconcertatissimo spettacolo si ripete, per rinnovare calde raccomandazioni, perchè finalmente sorga la sospirata casa di lavoro, dimostrandone urgentissimo il bisogno, i provvidenziali benefici che ne deriverebbero. Ma fino ad ora è stato fiato sprecato.

I nostri *petres patriae* vorrebbero sì la casa di lavoro, ma la vorrebbero senza spese, come la redenzione di tanti figli del popolo, di quel popolo così accarezzato,

così adulato, quando si tratta di farne strumento di inique violenze o di ridicole apoteosi; come, diciamo, la redenzione di tanti futuri cittadini fiumani non meritasse un sacrificio, una spesa.

Si era disegnata la nave scuola; ma la si voleva avere gratuitamente. Allorchè la speranza di averla per tale modo andò fallita, e fu annunciato che l'amministrazione della marina di guerra era disposta sì a consegnare la nave, ma ne esigeva il pagamento, cominciando dal podestà tutti i padri coscritti assunsero un atteggiamento del volto che voleva chiaramente significare: Guardate un po' per quale ragione si pretenderebbe che spendessimo i nostri denari!

Eppure, or sono oltre dieci anni, ci fu uno dei presenti rappresentanti, a nessuno certo secondo nell'affetto a Fiume al suo progresso civile e morale; un padre della patria che fece acerbo rimprovero all'amministrazione Ciotta di non aver pensato ad una casa di lavoro, rinfacciando pure a quell'amministrazione di aver fatte spese di lusso, di fasto anzichè provvedere ad urgenti bisogni, primo fra i quali sarebbe stato appunto la casa di lavoro.

L'amministrazione che il grande e nobile cittadino di Fiume, di cui la città nostra va orgogliosa, colui che viene per auto-nomiasia chiamato il figlio del popolo, disse con senso di giustizia e di equità che gli è proprio, dilapidatrice e ladra, è appunto da circa dieci anni sparita, e fu sostituita da un'amministrazione modello; pur malgrado tutto ciò, una spesa per la casa di lavoro è considerata inutile, sciocca!

Ogni speranza di avere, com'è chesia, un istituto di questa natura era ormai perduta, quando un modesto prete, che però seppe fare con mezzi più modesti ancora tante cose buone e belle, che strappò parecchi giovanetti alla perdizione circondandoli di premure, dando loro la coscienza della propria dignità, dei doveri dell'uomo, un prete instancabile nell'esercizio della missione, che intende nel suo più nobile concetto, che moltiplica la sua attività a scopi benefici, Don Matteo Balas, catechista e prefetto della chiesa di San Girolamo, si propone di porre le basi, l'inizio di una casa di lavoro.

Assunto all'ufficio di segretario della Società di beneficenza *Maria* ne studiò gli statuti e trovò in essi mezzo, nelle condizioni della Società stessa modo di mettere in atto il suo santo e patriottico disegno.

Dapprincipio ebbe a lottare contro pregiudizi, contro interessi gretatamente egoistici. Ma intelligente, perseverante, infaticato nel volere il bene, li vinse tutti, sostenuto da una nobilissima dama, la signora Leard, che tosto comprese il valore e l'importanza del suo proposito, appoggiato, incoraggiato da monsignor Kukanic, anima eletissima, mente illuminata da ricca svariata dottrina. E la casa di

lavoro — sotto il nome forse, diremo così, prolisso, di *Scuola professionale per artigianelli*, è sorta.

Sono già stati accolti 16 fanciulli di famiglie povere fiumane e viene provveduto ad ogni loro bisogno e saranno avviati a divenire artieri onesti, operai-valenti.

Considerata la campagna sostenuta dalla stampa a propugnare l'istituzione della casa di lavoro, dovea ritenersi che il novello istituto che dà sin d'ora garanzie di divenire un'ampia casa di lavoro nel più confortante senso della parola, educatrice di bravi operai e probi cittadini, dovesse venire accolto dalla stampa stessa con grande festa. Ma che! Appena un magro e glaciale cenno, come se l'avvenimento non avesse per la nostra città un'importanza maggiore di un furterello, o di uno scandalo di un ubbriaco! Incredibile, ma pur vero.

Noi non faremo indagini per trovare le ragioni di questo freddo contegno della stampa; ma possiamo sin d'ora affermare che esse certo non si trovano fra i sentimenti migliori dell'animo umano. Ma noi non proviamo nessun stupore di questa stranezza, chiamiamola così per eufemismo, e la consideriamo una logica conseguenza dei criteri meschini dominanti, dacchè gli apostoli sedicenti della civiltà evoluta danno l'indirizzo alle idee, per cui per quanto santa, provvida e benefica, un'istituzione non deve essere accolta o accettata, se non porta una certa marca, esclusiva proprietà di gente, poi, che nulla sa fare di buono e di utile.

Del novello istituto parleremo ancora, dando idea chiara di ciò che esso sia.

Az igazságügyi tisztviselők pótléka.

Félhivatalosan jelentik, hogy az igazságügyminiszterium több napi serény munka után már teljesen elkészült a fizetési pótlékokra vonatkozó kormányrendelet végrehajtásával s az ezen rendeleten alapuló fizetéstöbbleteket a bírósági és az igazságügyi igazgatás körébe tartozó egyéb személyzet több ezer főre rugó igényjogosult tagjai részére *már folyósította*. Jelenleg az utalványok és az értesítések szétküldése van folyamatban s miután az igazságügyminiszter a soron kívüli adományozást is elrendelte, az igényjogosultak az őket megillető összeget már a legközelebbi napokban felvehetik.

Fiumei nemzeti követelések.

Magyar ezredek Fiumében.

A határrendőrség és az államrendőrség felállítására mellett gondoskodnia kell az államnak arról is, hogy Fiumében magyar ezredek legyenek. A város geográfiai, politikai és nemzetiségi helyzete és viszonya minden kétségen felül megkívánja magyar állami és nemzeti szempontokból, hogy Fiume városában a katonaságot magyar legénység és magyar tisztikar képezze. Az

ország legkritikusabb pontján kell törekedni, hogy a magyar jogok és a nemzeti fölény teljesen meglegyen védve, amit pedig *idegen* erővel oltalmazni már azért sem lehet megengedi, mert azzal éppen a védett jogokon és nemzeti fölényen ejtünk szegyenfoltot, vagy csorbát.

Fiumében jelenleg a 79. császár és királyi Jellassich-féle gyalogezred három zászlóaljja székel. Itt van az ezred törzse is. Kivüle a kanizsai 20-ik honvédezdred egy százada van Fiumében. Ennek légenysége 50 emberből áll, fölöttük két tiszt, egy százados és egy hadnagy.

Nos, ez a katonai védelem nem felel meg Fiumében a nemzeti követelményeknek. A katonaság megfelelő számban van itt, nemzeti szempontokból azonban kifogásoljuk a Jellassich-ezred fiumei állomásozását.

A magyar honvédség szervezetén a legközelebbi időben nagyobb változásokat tesznek. A magasabb parancsnokságokat szaporítják és az ezredekben három-három zászlóaljat formálnak. Az ujonc-kontingensz haterhétszáz emberrel emelik is, minek természetes következménye, hogy a zászlóaljakat szaporítják.

A honvédség kérdését vizsgálva, — a felvetett kérdéskör kapcsán — arra a szomorú tapasztalatra jutunk, hogy az osztrák Landwehrel szemben, számbeli erői dolgában észrevehető különbség van, noha a honvédség ebben is Landwehr felett volt.

Mikor a honvédség kiterjesztésével foglalkoznak a parlamentben, politikai körökben, időszerű, hogy a figyelmet Fiume városára fordítsák. Szükségünk van arra, hogy Fiumében egy teljes honvédezdred állítsanak fel, mellette pedig egy magyar legénységből és tisztikarból álló közös gyalogezredet helyezzenek el, melyre legalkalmasabbnak a szabadkai közöshadseregbeli magyar ezred látszik.

Már többször volt szó erről a kérdéskörrel, mégsem változott meg a helyzet. A representanzában meg nem is régen, alig két-három hónappal ezelőtt szóba jött ez a kérdés. A város képviselője pedig, mint minden hasonló alkalommal, ez alkalommal is tiltakozott az ellen, hogy Fiuméba magyar ezredet hozzanak, vagy a helyi honvédezdred állományát szaporítsák. Azért, mert az, szerinte, költségekbe ütköznék, de hogy melyekbe, azt nem emlegette, mert olyant úgy sem tudott volna mondani, mi a várost terhelte volna.

Megemlítjük még azokat az eseteket is, mikor katonai segítséget kellett a városba rendelni. Rendszeresen Laibachból és Zágrábból rendeltek ki katonasegítségét. A városi hatóság kérésére a fiumei téraparancsnokság mindenkor ezekhez az ezredekhez folyamodott. Mikor két-három évvel ezelőtt a magyarellenes tüntetések folytak, ugyszólván oly nemzetiségi katonák voltak helyszínen és érkeztek ide, melyekkel éppen harcban állottunk. Az utóbbi olasz-horvát zavargások alatt pedig a horvát katonaság vitte az őrszerepet, a tehetetlen rendőrség fölött. Minden ok tehát a mellett szól, hogy Fiumében fontos és halaszthatatlan szükség a magyar ezredék mihamarabbi idehozatala.

HIREK.

— **Egy újságíró váltói.** A zágrábi „Pokret“ a következő hírt közli a fiumei levelezőjének tollából:

Az autonomista „Voce del Popolo“ és a „Fiumei Hirlap“ között már régóta elkeseredett harc folyik. Most kiderült, hogy a „Voce del Popolo“-nak egyik főmunkatársa a „Fiumei Hirlap“ szerkesztőségének híreket szolgáltatott az autonomisták táborából és ezzel anyagot az autonomisták és különösen Zanella képviselő támadására. A „Fiumei Hirlap“ kiadója, Tóth Elemér dr. ezeket a szíveségeket azzal hálálta meg, hogy a Voce del Popolo munkatársának egy 500 koronás váltót juttatott. De az olasz újságíró ezzel nem érte be, hanem 900 koronára hamisította a váltót. A hamisításra rajóttek és ebből óriási botrány támadt. Az olasz újságíró elhagyta a felesége, az újságíró maga pedig Amerikába szökött. Az autonomistákat nagyon kínosan érinti a dolog.

A hirre a következő megjegyzést fűzzük: Dr. Tóth Elemér csakugyan adott egy váltót Vachal Egidionak, a „Voce del Popolo“ főmunkatársának, de csak azért, mert kenyérre volt szüksége és azt tőle kért. Hazugság azonban az, hogy dr. Tóth Elemér ellenszolgálatul adatokat kapott az autonompárt dolgaiból. A Fiumei Hirlap a Voce munkatársaival nem paklizott és azzal a lappal mindig csak bittal állott szóba. Az autonompárt viselt dolgairól pedig mindenki tud éppen úgy, mint tudott Vachal s ha már onnan valamire kíváncsi valaki, azt kisebb összeg árán is elérheti, mint a milyen Vachal híres váltóin áll. Ha dr. Tóth Elemér váltót állít ki valakinek, az az ő magánügye és abban nincs politikai tendencia. — Egyébiránt Vachal dr. Tóthtól csak egy váltót kapott s hogy abból hogyan lett három, azt csak a „Voce“ megszökött főmunkatársa tudja.

— **Magyar-olasz barátkozás.** A kölcsönösségen alapuló segély- és betegsegélyező pénztárak III. nemzetközi kongresszusa f. évi szeptember hó 21., 22. éa 23. napján Milanóban tartotta üléseit. A m. kir. földművelésügyi kormány képviselőjében d. Fáy Gyula kamarás, az országos gazdasági munkás- és cselédségély pénztár ügyvezető igazgatója vett részt a kongresszuson, melynek alelnökévé választották. A kongresszuson megalkották a kölcsönös segélyezés nemzetközi szövetségét, megállapították a szövetség szervezeti szabályait, melyek a szövetség főcéljaként a különböző népeknek a kölcsönös segélyezés eszméjének terjesztését és megerősítését írják elő és megválasztották a szövetségi főtanácsot, mely főtanácsban dacára annak, hogy nálunk kölcsönösségen alapuló segélyező intézmények szervezve nincsenek, nemzetünk iránti tiszteletből egy tagsági helyet Magyarország kiküldöttje részére tartottak fenn. A kongresszuson egyébként általában sokszorosán jutott kifejezésre az olaszoknak a magyar nemzet iránti rokonszenv s ez különösen kedves formában nyilvánult meg az ünnepléses záróülésen, amidőn a kongresszus díszelnöke, Luzzatti L. volt pénzügyminiszter, Olaszország egyik legkiválóbb szónoka, elragadó záróbeszédében az államok kiküldöttje közül egyedül a mienket: dr. Fáyot a posztrofálván s először nevét hibásan ejtő ki, e szavakkal javította ki magát:

— Bocsásson meg, hogy elferditettem nevét, de legyen meggyőződve, hogy a legmelegebb szeretettel ejtem azt ki ajkamon.

Ekkor beszélt a magyarokról, kiknek sorsa gyakran sokban hasonlított az ola-

szokékoz, a kik az olaszokhoz mindenkör őszinte barátsággal viseltettek, őket soha jóban, rosszban el nem hagyták, szomorú napjaikban szabadságuk kivívásában segítettek és most az olaszok örömnappjaiban legújabbban is fényes tanujelét adták nemes gondolkodásuknak, amidőn nem sajnáltak költséget és fáradságot, szerencsétlenül elpusztult remek kiállításukat újra felépíteni s ez által Olaszország kiállításának fényét emelni. Biztosított arról, hogy az olasz nem felejt s a már egyszer gyökeret vert hála és ragaszkodás érzete szívéből soha ki nem alszik.

A díszelnök beszédével a záróülés befejezést nyervén, dr. Fáy csak a banketten nyílt alkalma megköszönni azon meleg barátságot, amelylyel Magyarország kiküldöttjét fogadták s amidőn a díszelnöknek Magyarország iránti szeretettől lángoló meleg szavait, mint az olasz és magyar nemzet közötti állandó viszonyos rokonszenv újabb tanujelét megköszönte és beszédét Olaszország éltetésével fejezte be, a rokonszenv az egész közönség részéről valóságos tapsviharban nyilvánult meg s a sok „Evviva la Ungheria“ között egyes olasz kiejtésű „Éjen Magyarország“ felkiáltásokat is lehetett hallani.

— **Ingyenes tanfolyam felnőttek részére.** A fiumei m. kir. állami polgári fiúiskolában ingyenes esti tanfolyamot nyitnak felnőttek számára f. hó 16-ától kezdve. Az előadásokat minden kedden és pénteken este 7-től fél 9-ig tartják és kiterjednek a magyar irodalom, földrajz, történet, alkotmánytan és természettudományok körében a legszükségesebb tennivalókra. Az előadásokon részt vehetnek 16 éven felüli ifjak és férfiak, a kik az előadásokon (Áll. iskolaépület, Via Ospedale, 1. em.) minden előzetes bejelentés nélkül megjelhetnek. A megjelölt napokon két előadást tartanak öt percnyi megszakítással.

— **Non vogliamo relazioni di sorta.** L'„Obzor“ di Zagabria reca una notizia giunta da Fiume e riprodotta dall'„A Tengerpart“, la quale assieme ad un fondo di verità, contiene pure parecchie gravi inesattezze. Non ci occuperemo dei giudizi del corrispondente del giornale croato, per quanto sieno a noi assai favorevoli, poichè, combattendo per una causa che la coscienza ci assicura buona e giusta, rimaniamo indifferenti alla lode ed anche al biasimo, quando anche questo sia espresso nelle forme civili e cortesi, che usano verso di noi i nostri avversari.

Ciò che però respingiamo con indignazione profonda si è l'asserzione del suaccennato corrispondente, aver cioè il D.r Elemer Tóth firmato la cambiale al Vachal in compenso di relazioni su ciò che si fa alla redazione del giornale di via del Fosso, che questo suo collaboratore gli avrebbe fornito o promesso di fornire. Il D.r Tóth sdegna assolutamente di servirsi di tali mezzi di cui altri invece fa largo uso, come si vede dalle frequenti rivelazioni, in gran parte però sfacciatamente svisate e decisamente calunniose che formano il glorioso carattere del giornale testè accennato, libello — dacchè si trova al servizio del grand'uomo — nel più esoso senso della parola. E' di là che si additano all'odio insensato d'una parte del pubblico, e sin ai rigori della Procura del Re questa o quella persona o gruppo di persone, vigliaccamente denunciandole sulla infame base di supposizioni che rispondono appieno al desiderio dei denunciatori, ma sono spessis-

simo le mille miglia lontane dal vero,

Il Vachal trovandosi, come assai spesso gli accadeva, in grave imbarazzo, anche perchè pagato miseramente dalla „Voce“, si rivolse al D.r Tóth, suo condiscipolo, con cui, quale studente si era trovato un tempo in relazioni di buona conoscenza. Il D.r Tóth che ignorava affatto i precedenti del Vachal — notissimi invece al giornale di via del Fosso allorchè assunse il Vachal nella redazione — per un sentimento di pietosa cortesia, firmò una cambiale, di cui poi il disgraziato profugo fece l'uso ormai noto. E questo è tutto.

— **Miért gyilkolták meg Gapont?** Az orosz forradalmi mozgalmak megindítójáról, Gaponról és meggyilkolása titokzatos körülményeiről sokat írt annak idején az egész világsajtó. Most végre teljes világosságot derül ebben a rejtelmes dologban egy szavahihető pétervári híradás nyomán.

Gapon szenvedélyes híve volt az orosz szabadságért küzdő reformpártnak, mely eleinte egyik vezérért tisztelte benne. Kifütnő szónok volt, beszéde valósággal lázba hozta a tömeget. A közvélemény előtt azonban igazán csak akkor lett nagygyá, mikor 1905. január 22-én a munkások fölvonulását a téji palota elé rendezte, mely naptól számítják voltaképpen a mai orosz forradalmi mozgalmakat.

Gaponról azt hitték a saját pártjabeliek, hogy elárulta ügyüket, ezért ítelték halálra és ezért hajtották őt maguk végre ezt az ítéletet. Ennek előzményei rendkívül érdekesek. A titkos rendőrség főnöke bizonyos Ratschkowszki volt, a párisi orosz detektiv-testület egykori feje. Vizsgálóbíró volt, innen ment át a rendőrség szolgálatába és itt találtkonyosságával és ügyességével ezeket tett el láb alól, akik az orosz forradalmi mozgalmak hívei voltak. A forradalmi párt végre elhatározta, hogy Ratschkowszkit minden áron el kell tenni láb alól.

Ezzel a Sudekinnal való összeköttetésben Degajev, aki kitűnő szolgálataival nem egy ügyben ártott pártjának és elárulta híveit. Degajev, hibáit lerovandó, megjelent egy nap pártjában és kijelentette, hogy vezeklésül följajánlja bármiféle szolgálatait, bizzák meg valami nagyobb dolog végrehajtásával. A terroristák ekkor megbízták Sudeikin meggyilkolásával. Degajev egy estére magához kérte a rettegett férfit, a ki gyanútlanul el is jött Degajev lakására, a hol meggyilkolták. Degajev aztán eltűnt, valahol Amerikában keresve menedéket.

Igy akarták eltenni láb alól Ratschkowszkit is. A forradalmi pártban tudtak Gapon és Ratschkowszki jóbarátságáról és mert ugyanis gyanakodtak rá, megbízták, hogy annak bizonyítékául, hogy nem árulta el ügyüket, csalja törbe a féltett rendőrfőnököt. Gapon készséggel vállalkozott erre és terioki-i (Finnország) házába, ahol letelepedett, meghívta Ratschkowszkit. Ez egy nap estéjét tűzte ki. Gapon és a házában elrejtett hívei éjjelig vártak, de az áldozatul kiszemelt csak nem jött. Most már bizonyosan cinkosának vélték Gapon, akit még az éjjel megöltek. Hogy Ratschkowszki mért nem ment el, annak oka az volt, hogy éppen menőfélben egy alantasa emlékeztette a Sudeikin ügyre és óvta a Gaponhoz való elmenéstől, Ratschkowszki megfogadta a jó tanácsot, amivel megmentette a maga életét és egyben okozója lett a híres forradalmár meggyilkolásának.

— **A reggeli lapok hírei.** Az olaszországi vasúti szerencsétlenség. Piacenzából jelentik, hogy az utas, akinek a személyazonosságát nem tudják megállapítani, a vasúti szerencsétlenségnél kiállott

ijedelmek következtében megőrült. Egész vasárnap utiféleivel az erdőben bolyongott és aztán nyomtalanul eltűnt. Csaknem az összes utasokon műtétet kellett végrehajtani. A halottak száma eddig hat.

Sikkasztás a francia hadseregben. Chalons sur Marne-ból jelentik, hogy a katonai élelmezési raktárban történt visszaélések miatt két altisztet és egy kereskedőt elfogtak. A vádlottak beismerésben vannak. További letartóztatások várhatók.

A francia postások munkaszünete. Párisból táviratozzák: Háromezer postai alkalmazott gyűlést tartott, amelyen elhatározták, hogy kérésintézkedést a parlamenthez, amelyben a vasárnapi munkaszünetre vonatkozó törvénynek reájuk való kiterjesztését kérik.

Gyárégés Kőbányán. Tegnap Budapesten késő éjszaka kigyuladt Kőbányán a Parafakő- és Parafakő-épitményi Gyár Rvt. épülete, amely azelőtt Kleiner és Bokmayer tulajdona volt és amely a Noszlopy-utca 2. száma alatt áll. A tűz, a gyár egyik raktárában keletkezett és csakhamar átharapódzott a többi épület-szárnyra is, a kivonult központi, a X. kerületi tűzörség, valamint a gyár önkéntes tűzoltósága csakhamar lokalizálta a tüzet.

Nászutazás a sarkvidéken. Fleischmann amerikai milliomas az északi sarkot válszította nászutjával. Az jelentik Párisból, hogy Fleischmann kalandos nászutjáról Párisba érkezett és legközelebb visszaérkezik Amerikába. Az ifjú párnak az volt a terve, hogy felhatol az északi sarkig, de ez nem sikerült. Hajójuk befagyott a jégbe és egy teljes hónapig vesztegelni voltak kénytelenek. Amikor kiszabadultak, a Spitzbergákhoz mentek és miután rendbe hozták a hajó sérüléseit, újra elindultak az északi sark felé, de hajójuk egy nagy jégbe ütközött és megsérült.

Száz ember megmérgezve. Kölnből táviratozzák: A „Kölnische Zeitung“ aacheni jelentése szerint a közeli Vaals nevű hollandiai határállomás harminc csalládja, vagyis mintegy száz személy mérgezési tünetek között megbetegedett. Azt hiszik, hogy a mérgezés romlott kolbász vagy rossz víz élvezésének következménye.

Szerencsétlenül járt kötéláncos. Gmundenből jelentik, hogy ott vasárnap nagy szerencsétlenség történt. Strohschneider kötéláncos léghajóra szállt. A meleg levegővel megtöltött léggömb nagy sebességgel lebegett a magasban, irányát a tenger felé véve, míg Strohschneider egy a léggömbön kifeszített trapezen szédítő magasságban végezte mutatványait. Hirtelen ismeretlen okból a léggömb elpördült s az artista a közönség rémületére lezuhant. Szerencsére a tengerbe esett, honnan kimentették.

Véres sztrájk Kanadában. A kanadai Otavából jelentik, hogy a szomszédos Fückingham községben a fűrészmalmok munkásai sztrájkba léptek. A munkások a fűrésztelepek üzemet meg akarták akadályozni, miért is a rendőrségnek kellett közbelépnie, a mely a sztrájkolókra tüzelt. Három munkás elesett, tizenegyen pedig megsebesültek.

Zeppelin legújabb kísérlete. Gróf Zeppelin, a ki ma délután léghajójával a legsebbebb időben felszállott, rövid ut után szerencsésen visszavért csarnokába. A felszállás sikerültnek tekinthető. A király és a királyné jelen voltak a leszállásnál.

TÁVIRATOK.

Kossuth és Apponyi üdvözlése.

Budapest, okt. 11. Tegnap este Kossuth Ferenc kereskedelemügyi és gróf Apponyi Albert vallás- és közoktatásügyi minisztert ünnepelelték az Eighty-club fogadtatásánál elért sikereikért. Az első felköszöntőt Hoitsy Pál mondotta. Wekerle Sándor levélben mentette ki magát az estélyről és levélileg üdvözölte Kossuthot és Apponyit.

A király az Andrassy-szobor leleplezésén.

Budapest, okt. 11. Politikai körökben értesülnek arról, hogy a király megígérte, hogy gróf Andrassy Gyula szobrának leleplezésére Budapestre jön.

Minisztertanács.

Budapest, okt. 11. Ma délelőtt minisztertanács volt, melyen ismét az 1907-iki költségvetés felől tárgyaltak.

Három alelnök.

Budapest, okt. 11. Régi terv szerint a következő ülészakon már három alelnöki állás lesz. A meg erősödött függetlenségi párt számarányához mérten még egy alelnöki állást akar szervezni. Az új alelnök minden bizonynyal Barabás Béla lesz. Az alelnöki fizetéseket egyuttal megszüntetik s csak napidíjban fognak részesülni. Hir szerint Rakovszky az utóbbi kérdés miatt lemond alelnöki állásáról.

Az új háznagy.

Budapest, okt. 11. A függetlenségi és 48-as párt tegnap esti gyűlésén döntött a háznagyi állás betöltése fölött. A párttagok közül 130-an jelentek meg s 44 szótöbbséggel Leszkay Gyulát jelölték háznagynak. Az ellenjelölt Putnoky Mór volt. Mivel eképpen a függetlenségi párt hivatalos háznagyjelöltje Leszkay, valószínűleg a képviselőház is őt fogja Tóth János helyébe megválasztani.

Ujabb parlamenti szünet.

Budapest, okt. 11. Hírlik, hogy a parlament üléseit megint hosszabb időre halasztják el. Az ülészakot mihamarabb bezárják és a delegációt fogják megkezdeni.

A csabai választás.

Békéscsaba, okt. 11. A békéscsabai iparosok és gazdák tegnap Lukács Jánost kiállították ki képviselőjelöltül függetlenségi programmal. Lukács vasárnap délelőtt mondja el programbeszédét. Ellenjelöltek: Pető demokrata, Beiczay alkotmánypárti.

Elégtétel Rákóczinak.

Budapest, okt. 11. Tegnap este a függetlenségi párt gyűlést tartott, melyen többek közt szóba került az a javaslat is, mit Zichy Jenő gróf szándékozik a parlament elé terjeszteni Rákóczi Ferenc fejedelem törvényhozási rehabilitációja iránt. Tudvalevően a nagy fejedelem emléke még ma is avval van törvénykönyvünkben meggyalázva, hogy II. Rákóczi Ferenc honaruló és felségáruló lázadó volt. Ezt a gyalázatot kell jóvátennie a magyar törvényhozásnak most, a mikor a királyi kormány is nemzeti. A füg-

getlenségi párt egyhangulag ki-mondotta, hogy a gyalázatos törvény eltörlése végett ő maga fog javaslatot beterjeszteni a képviselőházhoz.

Fedák Sári miatt.

Nagyvárad, okt. 11. Katonai szenzáció tartja izgalomban most Nagyvárad lakosságát. Inkább meg-gondolatlan könnyelműségnek, mint büns cselekedetnek látszó lépés miatt letartóztattak egy tüzérfőhadnagyt. A nagy feltűnést keltő eset hőse Karras Rudolf tüzérfőhadnagy. A szerencsétlen fiatal ember büne az, hogy a minap mulatozás közben elzalogosította egyik tisztársának óráját. A kárvallott tiszt feljelentette a főhadnagyt. A feljelentés következtében parancsot kapott a két tiszt, hogy a főhadnagyt bárhol kerítsék kézre és tartóztassák le.

A Fekete Sas-kávéházban levő orfeumban vacsorázott hétfőn este Karras nagyobb társasággal: E közben minden föltűnés nélkül betért az orfeumban a két katonatiszt, félrehívta a pincért és kifizette a főhadnagy vacsoráját, aztán kihivatták a főhadnagyt, a ki azonban nem volt hajlandó kimenni. Később azzal az üzenettel csalták ki, hogy egy civilember hívhatja.

Alig ért a főhadnagy az utcára, egyik bajtársa elébe állott.

Karras főhadnagy, azonnal adja át a kardját! Az azonban nem engedelmesebb, hanem támadásra készen, kardot rántott. Két társa csak nagynehezen tudta megfékezni e rentens főhadnagyt. Az őrárat aztán kocsiba ültette és beszállította a laktanyába, a hol azonnal vizsgálati fogságba helyezték. A főhadnagy Fedák Sári leg-utóbbi nagyvárad vendégzereplésekor beleszeretett a művésznőbe, a kihez azóta folyton verseket írt. Természetesen nem talált meghallgatásra az ünnepelelt divánál, a mi annyira elkésértette, hogy buskomorságában iszákossá lett. Osztrák származású és ezért folyton mondogatta, hogy Magyarországon német tiszt nem boldogulhat.

A szerencsétlen főhadnagy esete nagy részvétet keltett a városban.

Il Re allo scoprimento del monumento a Giulio Andrassy.

Budapest, 11. Come si afferma nei circoli politici, Il Re ha promesso di assistere all'inaugurazione del monumento eretto al grande statista ungherese, conte Giulio Andrassy.

Ovazioni a Kossuth e ad Apponyi.

Budapest, 11. Iersera fu fatta un'ovazione a Francesco Kossuth, ministro del commercio ed al conte Alberto Apponyi, ministro del Culto e della P. I. pel successo bellissimo da essi ottenuto in occasione della visita degli ospiti inglesi.

Durante un banchetto dato in onore dei ministri brindò primo Paolo Hoitsy.

Il presidente dei ministri Wekerle ha scusato con bella lettera la sua assenza.

Nuove vacanze parlamentari.

Budapest, 11. A quanto si comunica, le sedute del Parlamento saranno nuovamente differite; esse saranno fra breve sospese, perché saranno convocate le delegazioni.

La riabilitazione di Rakoczy.

Budapest, 11. Iersera fu tenuta una seduta del partito quarantottino, nella quale si parlò, fra altro, anche del disegno di legge, che il conte Eugenio Zichy si propone di presentare al parlamento, per la riabilitazione, per opera della Rappresentanza nazionale, di Rakoczy, che una legge dichiara traditore della patria, e, come è noto, la memoria del duca Rakoczy fu maledetta nella legge stessa.

La legge deve essere lacerata, ora che il governo del Re è pure quello della nazione.

Il quarantottino ha deciso unanimemente di presentare esso stesso un disegno di legge nel senso di quello del conte Zichy.

Consiglio ministeriale.

Budapest, 11. Questa mattina i ministri si raccolsero a consiglio nel quale fu discusso il bilancio pel 1907.

La malattia dell'arciduca Ottone.

Vienna, 11. L'arciduca Ottone è gravemente ammalato; la gravità della sua malattia non è negata neanche dai circoli di corte; ma sulla causa e sulla natura del male si mantiene il più grande mistero.

Színház.

* Magyar színészet Horvátországban. Győri József vidéki szinigazgató társulatával azzal az életrevaló ötlettel indult színészi körutrá Horvátországba, hogy a magyar színművészetet közelebb hozza a horvát testvéreket a magyarokhoz és egyszersmind felébressze a magyar nemzetiségi öntudatot, különösen ott, ahol az már kialvófélben van. Amily ügyesen gondolta ki ezt az eszmét, éppen oly tapítatosan valósítja meg. Nem említve, hogy már több helyen sikerrel működött ily irányban, mostani daruvári szereplése is elismerést érdemel. Az első előadást október 7-én tartotta a Bob herceg előadásával: 8-án a „Cigány“-t adta elő nagy sikerrel. 10-én színrekerült a „János vitéz“. Tíz előadást tervez a társulat. A horvát nemzeti színű, horvát-magyar szövegű plakátok, az első előadás alkalmával a társulat által precizen elénekelt horvát himnusz, az ezután elmondott prolog, melyet ódai lendülettel Objektív Eugen írt. Mindezek olyan lelkesedést keltettek még a túlzó horvátok szívében is, hogy egyik korifeusuk öszintén kijelentette, hogn ilyen művészi közvetítés többet tesz a horvát-magyar közeledésre és békülésre, mint száz politikai beszéd. A vidéki társulat, mint ilyen, jó erővel rendelkezik és a közönség osztatlan meglegedését vívta ki.

Szerkesztői üzenetek.

L. S. 1. Becsületsértési panaszszal a büntetőjárásbíróshoz kell fordulni, ha a becsületsértés szóbeli. Az esetben, ha becsületsértést sajtó útján követik el, akkor affelett már a büntető törvényszék ítélkezik. 2. A bíróságok hivatalos nyelve Fiumében az olasz. 3. A fiumei büntetőjárásbíróshoz a Via del Castello-i új Törvényházban van.

Kőbányai polgári sör

az „Europa“, „de la Ville“, „Hungaria“ szálloda éttermeiben, a „Magyar vendéglő“, „Città di Pisino“, „Leon d'oro“, „Trattoria alla Bonavia“ és több más nevesebb vendéglőben és kávéházban kapható.

SIGNORINA

impartisce lezioni di piano a prezzi miti.
Indirizzo via del Molino Nr. 3.
P. IV porta 7.

ZONGORAÓRÁKAT

ad egy kisaszony szerény díjazásért.
Via del Molino 3 szám IV em.
7 ajtó.

KERESEK

2 vagy 3 szobás lakást, november 1-ére, esetleg azonnali átvételre is. Cim a kiadóhivatalban.

Hol vesszük a legizlésebb és legolcsóbb ékszereket?

Engelsrath J.-nél

Fiume Adamich-tér és Abbazia, villa Stiglic, szemben a vásárcsarnokkal.

Arany, ezüst, drágakő és régészeti áruk legnagyobb raktára.

Órák, moretti különlegesség, fiumei és abbaziai emlékek.

Legolcsóbb árak.

Saját műterem órák és mindenféle ékszerek javítására, átalakítására és készítésére.

Telefon sz. 758.

Egy csinosan

butorozott szoba magános ur részére kiadó. Via germania 24. sz.

Kerestetik

egy hét szobás vagy két, egymás mellett fekvő 3 és 4 szobás lakás fürdő és villanyvilágítással, lehetőleg kilátással délre és a tengerre. — Legalább két évre.

Ajánlatok a kiadóba.

Fodrász-üzlet.

A közönség szives figyelmébe ajánlom borbély- és fodrászüzletem (Adria-palota), bel- és külföldi illatszerekkel, különféle haj- és fogkefékkel dusan felszerelve.

A nagyközönség szives pártfogását kéri

DEDAKIN LÁSZLÓ
borbély- és fodrász.

MÉRLEGKÉPES

könyvelő perfect magyar-német levelező, állást keres. Cim a kiadóhivatalban.

Una stanza ammobigliata

d' affittare, con ingresso libero. Riovlgersi a Sussak, casa Bakarčić No 101, Zvonimirova ulica.

**Magyarok találkozó helye:
a New-York kávéház**

a vasuti állomással szemben.

Minden este cigányzenekar hangverseny.

Jó és pontos kiszolgálás.

Festartott hely a Fiumében levő

„ALLA SALUTE“

gyógyszertár

részére; **Dr. MIZZAN A.,**

az „ADRIA“ palotával szemközt. — Telefon 385,

A gyógyszertár ajánlja magát minden orvosi rendelést azonnal és exakt elkészíteni. Kapható minden gyógyszerészeti különlegesség, gyógyszappanok, az összes ásványvizek, toalettcikkek és szépítőszerek, stb. stb.

Hirdetések felvétetnek a „Fiumei Hirlap“ kiadóhivatalában. (Via Ciotta 28. Telefon 778).

Jutányos áru butorok!

FIUME, Via San Vito 3, 5, 7.

CAMERA RIKÁRD

Stopár G.-cég képviselője. — Fiume.

2 ágy (egy helyre való).....	18.— frt	Egyszerű teljes szobaberendezés, fényes gör. stílus	100.— frt
2 éjjeli szekrény.....	12.— „	Teljes szobaberendezés, fényes görög stílus, márványdiszszel	125.— „
2 szekrény (Chiffon).....	26.— „	Teljes szoba - berendezés, matt, ó-német stílus, márványdiszszel	145.— „
1 mosdó-szekrény.....	3.20 „	Konyhakredenc	13.— „
1 asztal.....	3.50 „	Konyhaszekrény 4 fiókkal	16.— „
1 tükör.....	1.50 „	Ágyrugany	5.— „
1 kép.....	2.— „	Összecsukható vaságy gumival	11.— „
4 szék.....	3.50 „		
1 köpő áda.....	—80 „		
1 törülköző-tartó.....	—80 „		
teljes szobaberendezés	71.— frt		

Fa-ágy, fényes (egy helyre való) ruganyval 14.— frt.

Butorok gyári raktára.**Hertmann József és fia**

Via Governo (Corso) - FIUME, - Telefon 504. sz.

Fa-, vas-, szőnyeg-kanapee és foteuil

BUTOROK

nagy kiállítása.

Mérsékelt árak. Gyors és szolid kiszolgálás. Vidéki megrendelések azonnal elintéztetnek. Az áruk díjmentesen szállíthatnak a pályaudvarra, vagy a hajóra. Készízetésnél cassa scontó.

Legjobb alkalmi butor beszerzési forrás.

Függöny és szőnyeg raktár. — Tetszés szerinti minták.

Az üzlet egy része bérbeadó.

Bővebb tudósítások fenti cégnél.

Alessandro S. Szántó

Via Governo 14 - FIUME - (Corso) Telef. 46.

Higiéniai-, gummiáru-, orvosi és orthopediai műszer, kötszer, gumimiharisnya, toilette cikk és illatszer üzletét megnyitotta.

Orvosi és orthopediai műszerek gyorsan és mérsékelt árban javíttatnak.

Ha aperto il suo negozio con grande assortimento

Articoli Igienici. di Gomma, Strumenti Chirurgici ed Ortopedici, Bendaggi, Calze elastiche, Articoli da Toilette, Profumerie, ecc.

Si assumono riparazioni di Strumenti Chirurgici ed Ortopedici.

**E. HÖNIG
STABILIMENTO CROMO-LITO-TIPOGRAFICO**

Con grande Deposito di Carta

Via Ciotta 28. FIUME Telefono No. 319.

Eseguisce commissioni di qualsiasi lavoro si in Cromo-litografia che in

TIPOGRAFIA,

secondo i sistemi più recenti.

Garantisce il perfezionamento del lavoro unendo a questo sollecitudine e mittezza dei prezzi.

Si distingue nelle specialità di Reclami Artistici di grande effetto, così pure per Preventivi, Prezzi correnti ecc. ecc.